

VÍZIA

kresťanského

SLOVENSKA

VÍZIA
kresťanského
SLOVENSKA

Vízia kresťanského Slovenska
2021 © Christian Project Support, s. r. o.

Na vytvorenie knihy spolupracovali: Alexandra Tinková, Lenka Jamborová,
Nela Danihelová, Mária Špesová, Eva Hrešková, Mário Tomášik, Rastislav
Rapant, Tomáš Horváth, Richard Štefák

Grafické zalomenie textu: www.christianstudio.sk
Jazyková úprava textu: Ľubomíra Záhorová
Obálka: www.christianstudio.sk
Tlač: Alfa print, s. r. o.

Kontakt: info@ver.sk, www.ver.sk

ISBN papierovej knihy: 978-80-8231-015-6
ISBN pdf knihy: 978-80-8231-016-3
ISBN epub knihy: 978-80-8231-017-0
ISBN mobi knihy: 978-80-8231-018-7

Obsah

Marián Čaučík9

Erika Jurinová43

Pavol Danko79

Miriam Lexmann113

Štefan Súkeník151

Ján Košturiak25

Jozef Mikloško57

Eduard Filo99

Jozef Halko135

Richard Vašečka169

Eva Sičáková189

Miroslav Očenáš225

Vladimír Maslák265

Ján Buc207

Mário Tomášik245

O knihe Vízia kresťanského Slovenska

Slovensko je naším domovom. Doma sa každý chce cítiť dobre, túži mať naplnené svoje základné potreby, ale nielen to. Želáme si, aby nám bolo dobre s tými, s ktorými zdieľame jeden priestor. Chceme sa cítiť bezpečne, slobodne, byť si istí, že bude o nás postarané alebo nám niekto pomôže, ak to budeme potrebovať, prípadne nás rozsúdi spravodlivo, ak predsa len príde k nedorozumeniu, prípadne konfliktu.

Slovensko je naším domovom a je presne také, aké sme si ho vytvorili za takmer 30 rokov jeho existencie. Súčasnú situáciu Slovenska nevytvorili politici. Politika je iba obrazom našej spoločnosti. Vytvorili sme ju my, ktorí tu žijeme. Áno, aj politici ju tvorili a tvoria, ale rovnako tiež lekári, učitelia a vedci, podnikatelia a majitelia firiem, sudcovia a právnici, zdravotnícki pracovníci, kňazi, rehoľné sestry, zamestnanci štátnej správy, zamestnanci súkromného sektora, živnostníci, mamy na materskej (nepíšem zámerne „dovolenke“). My sami tvoríme našu budúcnosť. To, čo vidíme dnes, je iba výsledkom – ovocím toho, ako sme investovali do našej budúcnosti. Možno vidíme iba zhnité ovocie, ale je tu určite aj veľa krásneho, z čoho čerpáme silu a energiu nielen ako jednotlivci, ale tiež ako spoločenstvo ľudí žijúcich na Slovensku.

Presne o tom je táto kniha. O ovocí, ktoré možno niekedy nevidíme, lebo nás médiá často zahŕňajú negatívnymi posolstvami. Ono tu však je a bolo dopestované mnohými skvelými ľuďmi, čo obetovali svoj čas, schopnosti, vlastné životy, aby náš domov bol lepší, aby sme sa tu cítili dobre.

Táto kniha ponúka rozhovory s pätnástimi osobnosťami, ktoré vo svojom živote ukázali, že sú pre nich v prvom rade najdôležitejšie hodnoty pochádzajúce od Boha. Hodnoty, ako ich poznáme z Biblie a učenia Cirkvi. Ide o lásku k blížnym, pomoc druhým, ktorí sa nachádzajú v akejkoľvek zložitej situácii, spravodlivosť, lepšiu vzdelanosť, prácu pre spoločné dobro, zdravie, inovatívne podnikanie.

Myšlienka tohto projektu sa objavila pred niekoľkými rokmi. Ale nebol čas na jej realizáciu. Kým neprišla korona... Ona môže v poslednom čase za veľa vecí. Vytvorila priestor na zoradenie myšlienok, prehodnotenie priorít

a uvoľnila mentálnu kapacitu a čas na tvorbu takéhoto náročného projektu. Možno sa niekto spýta: „Náročného projektu? Ved' nahráť a prepísať pár rozhovorov nie je žiadna veda.“

Knihu sme tvorili reálne 18 mesiacov. Nie, nebolo to ľahké. Prešli sme viacerými náročnými obdobiami, museli sme sa vysporiadať s mnohými ťažkosťami, ale približne po 12 mesiacoch sme začali vidieť svetlo na konci tunela a to nás veľmi povzbudilo. Ďalší ľudia z tímu Spoločenstva Martindom priložili ruku k dielu a urobili veľa dôležitých čiastkových vecí. Od prepisovania, skracovania rozhovorov, k dotvoreniu dopĺňujúcich otázok a mnohých ďalších nevyhnutných vecí, aby ste toto dielo mohli držať v ruke a nechali sa inšpirovať.

Prečo výber týchto osobností? Cieľom bolo zachytiť väčšinu oblastí našich životov. Život nie je iba o politike, ale aj o telesnom, duševnom a duchovnom zdraví. Pracujeme v súkromných firmách, pre štát alebo doma, kde vychovávame budúcu generáciu. Preto sme oslovili pestrú paletu životných povolaní. Sú tu podnikatelia, politici, kňazi, biskup, rehoľná sestra, občianski aktivisti, lekár. Sme vďační, že si našli čas a priestor a prispeli svojím dielom k vzniku tejto knihy.

Áno, je tu menej žien, viaceré odmietli ponuku na rozhovor, áno, chýba pohľad ľudí z iných kresťanských cirkví, ako je katolícka. Možno tu nenájdete osobnosti, ktoré si veľmi vážite, možno vám tu bude niekto chýbať. Skúsime aj druhý diel? Nič v budúcnosti nebráni tomu, aby prehovorili ďalší o tom, ako si predstavujú Slovensko v budúcnosti.

Čo robíme už teraz pre našu budúcnosť? Ako si predstavujeme Slovensko v najbližších rokoch? Čo je obsahom spojenia kresťanské Slovensko? Aká je vízia so Slovenskom? Na tieto otázky dajú odpovede osobnosti, s ktorými sme tvorili rozhovory.

Nechajme sa inšpirovať.

Richard Štefák
manažér Ver.sk

V posledných rokoch prechádzame veľkými zmenami, a to sa týka aj vnímania kresťanstva a jeho vplyvu na spoločnosť.

Marián Čaučík

bol aktívny v podzemnej Cirkvi počas komunizmu. Je spoluzakladateľom Hnutia kresťanských spoločenstiev detí eRko, pôsobil v Rade mládeže Slovenska a zakladal aj Platformu mimovládnych rozvojových organizácií. Ako riaditeľ Dobrej noviny viedol programy na pomoc ľuďom v Afrike. Za KDH kandidoval do parlamentu i europarlamentu. Bol jedným z možných kandidátov na prezidenta Slovenskej republiky. V roku 2015 bol menovaný za ambasádora Európskeho roka rozvoja a v roku 2018 mu prezident Andrej Kiska udelil vyznamenanie Pribinov kríž II. stupňa za mimoriadne zásluhy o sociálny rozvoj Slovenskej republiky.

Narodili ste sa do totalitného režimu. Nebolo v ňom ľahké vyrastať vo viere ani sa k nej verejne priznávať. Čo vás v detstve najviac formovalo a s čím ste najviac bojovali?

V detstve ma najviac formovalo moje najbližšie prostredie – najmä rodičia a krstná mama. Až neskôr som si uvedomil, že mama, krstná mama aj rodinní známi mojich rodičov boli hlboko veriaci ľudia, ktorí pre svoju vieru v 50-tych rokoch trpeli a boli aj odsúdení. Spolu s bratom Petrom a Pavlom i s kamarátmi z katolíckych rodín sme miništvovali v Kaplnke Najsvätejšieho Srdca Ježišovho v prievozskom kaštieli.

Postupne som vrstaval do spoločnosti, ktorá sa hlásila k ateizmu, a tak som si uvedomoval, že doma a v kostole síce môžeme žiť svoju vieru, ale v škole a pred inými ľuďmi treba byť opatrný, radšej o nej veľa nehovoriť. Myslím, že nás to viedlo aj k určitej šikovnosti a kreativite, čo sa nám neskôr zišlo.

K Bohu vás viedli rodičia. Mali ste skúsenosť, kedy ste Boha postavili do stredu vášho života?

Boha a vieru som objavoval postupne cez rodinu, kostol, miništvovanie. Moment hlbšieho obrátenia, odkedy sa Boh stal naozaj centrálny v mojom živote, som zažil v spoločenstve na jednom z letných výletov, ktoré viedli manželia Viktor a Mária Bezákovi ako duchovné obnovy. Išlo o tajné stretnutia na súkromných chatách, lebo za komunistickej totality bola akákoľvek práca s mládežou s náboženským rozmerom považovaná za trestný čin. Bol som po druhom ročníku na gymnáziu, keď ma ľudia z tohto spoločenstva oslovili svojím praktickým duchovným prežívaním viery. Uvedomil som si, že viera je u nich na prvom mieste a dáva zmysel ostatným aspektom života. Aj dovtedy som sa modlil a chodil do kostola, k sviatostiam, ale tu som zažil niečo, čo stavebnicu môjho života rozbilo na kocky a poskladalo spôsobom, ktorý dával všetkému nový zmysel. Odvtedy som sa okrem osobného duchovného života zúčastňoval pravidelne na stretávaní sa malých spoločenstiev, kde sme s rovesníkmi čítali Sväté písmo a zamýšľali sa spolu nad tým, čo znamená žiť ako kresťan. Dôležitá sa pre mňa stala aj služba druhým cez organizovanie stretiek pre deti a mladých.

Vaši rodičia boli prenasledovaní komunistami, vašu mamu odsúdili na štyri roky väzenia. Ako sa s tým vyrovnávala celá rodina a vy osobne? Vzbudzovalo to vo vás rebéliu voči systému?

Rodičia s nami o maminom väzení nerozprávali. Pre mamu to však okrem samotného väzenia znamenalo neukončenie štúdia na lekárskej fakulte a to, že po materskej mala problém zamestnať sa. Navyše trpela chronic-

kou astmou a neskôr vo vyššom veku sa u nej rozvinula Alzheimerova choroba. Myslím, že pod to všetko sa podpísalo drsné vyšetrovanie a väzenie.

Až neskôr som si uvedomil, že naši museli mať veľké obavy, keď sme sa my traja bratia začali angažovať v spoločenstvách podzemnej Cirkvi. Nikdy nás však od toho neodhovárali.

Nedôvera k systému nás aj vďaka príslušnosti ku kresťanskému spoločenstvu nevedla k rebélii, skôr k určitej prezieravosti a kreativite. Našli sme si spôsob, ako žiť vnútorne slobodne v totalitnom systéme – doma, v kostole a pri stretnutiach s ľuďmi, ktorým sme dôverovali. Po večeroch sme počúvali správy z Vatikánskeho rádia a Hlasu Ameriky, namiesto tendenčných správ československej televízie a rozhlasu sme pozerali správy rakúskej televízie.

Niekedy nebolo ľahké rozlišovať to, čo „patrí“ do podzemia a čo je dobré a múdre prejať navonok. Mladí ľudia sú kritickí, chcú žiť svoje ideály a tiež ich prejať. Vďaka tomu sme sa dostávali do situácií, kde nebolo jednoduché rozhodnúť sa. Takou bol aj Bratislavský Veľký piatok (25. 3. 1988) – pokojná sviečková demonštrácia, pri ktorej sme vedeli, že kto tam pôjde, bude mať problémy. Moji bratia sa napriek tomu rozhodli ísť. Ja som v tom čase bol už zaangažovaný v laickom apoštoláte detí a aby som nepriviedol cez seba stopu na túto vetvu podzemnej Cirkvi, rozhodol som sa ísť radšej na alternatívne modlitbové zhromaždenie. Otec napokon išiel spolu s bratmi, no nepodarilo sa im už dostať sa na námestie.

Prenasledovanie vašich rodičov vás neodradilo. Pôsobili ste v podzemnej Cirkvi. Akým bolo toto obdobie pre vás? Čomu ste sa najviac venovali?

Ako vysokoškolák som sa zapojil do siete laického apoštolátu detí, mal ho na starosti Evžen Valovič. Viedli sme deti v malých spoločenstvách na stretkách, ktoré sa konali v ich domovoch. Robili sme aj rôzne akcie ako výlety alebo letné tábory na súkromných chatách. Cieľom bolo pomôcť kresťanským rodinám vo výchove, deťom dať spoločenstvo, a tak spolu rásť vo viere. Bolo to dôležité aj preto, že deti v školách stáli zoči-voči ateistickej ideológii a výsmechu pre náboženstvo. Vedúci detských skupiniek sa tiež pravidelne stretávali, pracovali na motivácii, formácii a duchovnom raste. To všetko sme museli robiť obozretne a potajomky, aby sme sa nedostali do hľadáča Štátnej bezpečnosti.

Spolupracovali ste v tom čase aj s tajným biskupom Jánom Chryzostomom Korcom. Ktoré aktivity sa vám vtedy zdali najdôležitejšie?

S otcom biskupom Korcom sme spolupracovali najmä cez Evžena, no mal som možnosť niekoľkokrát sa s ním stretnúť aj osobne. Bol to silný záži-

tok stretnúť tajného biskupa, veľa znášal pre svoju vieru a napriek tomu bol silným hlasom, ktorý nás motivoval v duchovnom živote, živote angažovaných kresťanov a za zachovanie i rozvoj viery v rodinách.

Až neskôr som si uvedomil šírku boja komunistov proti Cirkvi, mali moc a chceli náboženstvo zničiť. Svedectvo a príklad otca biskupa i ďalších tajných kňazov nám dávali silu i rady, ako žiť svoju vieru v prostredí, kde bolo veľa nástrah.

Neskôr po Nežnej revolúcii bolo pre mňa vzácné stretávať sa ako predseda eRka s vtedy už diecéznym nitrianskym biskupom a kardinálom Korcom na stretnutiach laických hnutí. Otec kardinál nás vždy pozorne počúval, pýtal sa na našu prácu, tešil sa z nej i našich úspechov, usmerňoval...

Povedzte nám príbeh organizácie eRko, jednej z najväčších detských organizácií, ktorá funguje dodnes. V akom stave rozvoja sa dnes nachádza?

Rok 1990 bol pre nás rokom hľadania, stáli sme na križovatke, ako ísť ďalej. Za totality sa nedalo pracovať s deťmi na náboženskom základe a naše stretká boli aj určitou alternatívou k vyučovaniu náboženstva. Po Nežnej revolúcii vznikali nové združenia a viacerí z nás sa stali katechétmi – učiteľmi náboženstva v školách. Otvorili sa hranice a videli sme, že niečo podobné, ako sme robili my, funguje aj v Rakúsku – no ako normálna detská organizácia, ktorá sa teší podpore Cirkvi aj štátu. To nás viedlo k oficiálnej registrácii Hnutia kresťanských spoločenstiev detí (eRka) v októbri 1990. Na začiatku roku 1991 sme spolu s Terkou Žitňanskou dali výpoveď vo svojich zamestnaniach, aby sme sa mohli venovať novej službe. Nasledovali nás ďalšie kolegyne, s nimi sme začali vydávať časopis REBRÍK, to bolo v apríli. Vďaka podpore z Ministerstva školstva SR, ktorú vybojovali organizácie združené v Rade mládeže Slovenska, sme si mohli zanedlho prenajať prvé kancelárske priestory a začať robiť túto prácu naplno. V tom čase sme intenzívne cestovali po Slovensku a prostredníctvom kurzov, mate-

riálov a stretnutí sme oslovovali ďalších mladých ľudí pre – teraz už slobodnú – prácu s deťmi. Záujem bol veľký, a tak sa eRko čoskoro rozrástlo na veľkú celoslovenskú organizáciu s niekoľko tisícovou členskou základňou.

Tešili sme sa podpore biskupov aj mnohých kňazov v katolíckych farnostiach a eRko si postupne vybudovalo meno aj svoju identitu. Spoločným menovateľom bola snaha sprevádzať deti na ceste životom „radostnou cestou svedectva viery“, a tak pomáhať ich rozvoju na zrelé kresťanské osobnosti a angažovaných občanov.

Dnes má eRko vyše 6 500 členov, pravidelná celoročná práca s deťmi funguje v 210 obciach, v lete pripravujeme viac ako 200 táborov, máme zabehnuté programy a prepracovanú metodiku i štruktúru zapojenia sa animátorov po celom Slovensku.

Zmenila sa vízia eRka a jeho ciele od čias vzniku hnutia do dnešných dní?

Povedal by som, že vízia ostala tá istá – podchytiť záujem detí, sprevádzať deti na ich ceste životom, dopĺňať vplyv rodičov, vytvárať pre ne prirodzené podporné prostredie, pozitívne ich motivovať dobre čnostne žiť, a tak aj preventívne predchádzať negatívnym javom. Dať deťom spoločenstvo a viesť ich k tomu, aby to bolo spoločenstvo z viery žijúcich a v láske konajúcich ľudí.

Ciele sa nezmenili, zmenili sa podmienky. Dnes je náročnejšie oslovovať deti a mladých ľudí – musíme byť metodicky, obsahovo aj formálne dobre pripravení na vyššej úrovni. Tomu zodpovedajú kampane, aktívna a tvorivá práca na podnetoch k stretávaniu sa spoločenstiev i na sociálnych sieťach, no aj administratívna práca či pravidlá na ochranu detí. V centre práce eRka ostáva sprevádzanie detí a ich formovanie. Spolu zažívame veci, podnety zo spoločnosti a snažíme sa na ne aktívne reagovať. Napríklad v roku 1998 po mojej prvej ceste do krajín subsaharskej Afriky som priniesol do eRka okrem konkrétnych projektov pre Dobrú novinu aj hlbšie poznanie tamjšej reality. V Sudáne prebiehala už roky občianska vojna skrytá pred očami našej verejnosti. Cítili sme potrebu urobiť niečo pre zmenu tejto situácie. Tak sme vyzvali naše deti, aby nakreslili obrázok, čo želajú deťom v Sudáne. Kreslili ich na háčky, na nich boli z druhej strany predtlačené listy sudánskeho prezidentovi a vodcovi ľudovej oslobodzovacej armády (SPLA), ktorí bojovali proti sebe. Zapojili sa aj deti z Rakúska a vyzbieralo sa spolu 9 170 listov. Tie sme potom doručili veľvyslancovi Sudánu vo Viedni a druhú časť zástupcovi SPLA, ktorý bol vtedy na návšteve v Taliansku.

Podobných advokačných kampaní sme robili viac – podporili sme Globálny pochod proti detskej práci či práva počatých detí narodiť sa. Po dvadsiatich troch rokoch sme opäť veľmi znepokojení vojnovým konfliktom na severe Etiópie, kde má Dobrá novina partnerov. Cítíme potrebu niečo urobiť, najmä keď diplomati a politici mlčia. Preto chystáme opäť advokačnú kampaň Mier pre Tigraj s výzvou na ukončenie konfliktu a umožnenie humanitárnej pomoci pre civilné obyvateľstvo. Robíme to v čase korony, budeme sa preto snažiť využiť čím viac online komunikáciu. Naše hlasy chceme adresovať pani prezidentke a ministrovi zahraničných vecí, aby oni tento hlas predniesli na medzinárodnej úrovni a zasadili sa za pokoj a napĺňanie ľudských práv v Etiópii.

V roku 1995 ste iniciovali kolednícku akciu Dobrá novina na pomoc slabým v chudobnej Afrike, ktorá je dnes asi najznámejšou celoslovenskou zbierkou. Čo ste chceli touto iniciatívou docieľiť? Podarilo sa to? Aký je príbeh Dobrej noviny?

Veľa sme rozmýšľali, aké podnety zo života deťom ponúkať tak, aby ich formovali. Vychádzali sme najmä zo života detí a ich prostredia. V začiatkoch eRka sme sa inšpirovali našimi priateľmi z Rakúska. Oni vtedy už desaťročia robili kampaň Trojkráľová akcia, prostredníctvom ktorej pomáhali deťom žijúcim v Latinskej Amerike, Afrike či Ázii. V roku 1995 sme sa rozhodli zorganizovať podobnú akciu aj na Slovensku. Naším cieľom bolo priblížiť životy detí v chudobnejšej časti sveta našim deťom, dať im možnosť niečo konkrétne urobiť pre svojich rovesníkov v subsaharskej Afrike, a tak v nich rozvíjať rozmer solidarity. Vedúci sa pre túto akciu rýchlo nadchli a na Vianoce 1995 sme pripravili pilotné koledovanie Dobrej noviny. Výsledky boli veľmi povzbudzujúce – zapojilo sa viac ako 2 000 detí a mladých v 105 obciach a na zlepšenie života detí zo slumov v Nairobi vyzbierali 1 123 718,70 slovenských korún. Rozhodli sme sa ďalej v kampani pokračovať a ona postupne rástla, čo sa týka zapojených koledníkov, navštívených rodín, obcí i vykoledovanej sumy. V 25. ročníku na Vianoce 2019 to bolo viac ako 1,2 milióna eur a zapojených 25 000 koledníkov z viac ako 1 200 obcí.

Dobrou novinou pomáhame mnohým deťom a ich rodinám v Keni, Ugande, Rwande, Južnom Sudáne, Etiópii i v ďalších krajinách. Nadviazali sme vzťahy na úrovni Cirkvi i štátu a postupne sme sa začali zapájať do riešenia veľkých tém, ako je napríklad zabezpečenie čistej pitnej vody v subsaharskej Afrike či zmiernenie dopadov zmeny klímy. Stali sme sa súčasťou rôznych medzinárodných iniciatív a cez Dobrú novinu dostali naši

mladí ľudia životnú príležitosť pomáhať ako dobrovoľníci v projektoch, ktoré podporujeme.

Vďaka Dobrej novine sme dostali aj viaceré ocenenia. Z môjho pohľadu sú však popri konkrétnej rozvojovej pomoci najcennejšie vzťahy, ktoré sme nadviazali, a to, čo náš program solidarity dal do vienka deťom a mladým ľuďom na Slovensku. Takto permanentne formujeme a scitlivujeme deti na problémy druhých, vedíme ich k osobnému nasadeniu a obetavosti pre núdznych. Životná skúsenosť nepochybne mení životy detí a dospelých, ktorí sa osobne angažujú v Dobrej novine. Vedíme ich a zároveň spolu s nimi hľadáme konkrétne malé aj veľké skutky, ktorými sa ako kresťania pričiňujeme o solidaritu a porozumenie s druhými doma aj vo svete.

Keďže Dobrá novina má viac ako 25 rokov, máme tu už ďalšie generácie koledníkov. Medzi koledníkmi sú už deti tých, ktorí koledovali v prvých rokoch. Aj týmto faktom si uvedomujeme, že kolednícka akcia má svoje miesto v tisíckach rodín po celom Slovensku.

Stretávali ste sa už vtedy s názorom, prečo odchádzať s pomocou niekam do Afriky, keď pomáhať treba aj na Slovensku? Ako sa na to pozeráte dnes?

Áno, od začiatku sme sa stretávali s takou otázkou. Naša odpoveď je, že to nie je buď – alebo. Pomáhať treba aj doma, aj v Afrike. My sme si cez Dobrú novinu vybrali to druhé, ale s deťmi v erkárskych stretkách pomáhame tiež počas roka – cez ďalšie akcie a kampane, ako je napríklad Detský čin pomoci. Som tiež presvedčený, že pomoc vo vianočnom období deti otvára aj pre potreby ľudí v ich komunitách.

Vnímam tak, že viac ako o pomoci to bolo o otvorení nového rozmeru na Slovensku. Boli sme priekopníci niečoho nového, postupne sa pridávali viaceré organizácie, ktoré dnes pomáhajú v rozvojových krajinách. Robí to aj naša vláda cez Ministerstvo zahraničných vecí SR.

Rozmer pomoci v Afrike nás veľmi obohatil, dal našej práci medzinárodný rozmer a otvoril nás pre globálne témy.

.....

**Dobrou
novinou
pomáhame
mnohým
deťom
a ich rodinám
v Keni, Ugande,
Rwande,
Južnom Sudáne,
Etiópii
i v ďalších
krajinách.**

.....

.....

**V prvom
rade
nevnímam
problematiku
potratov
ako
kresťanskú
tému.**

.....

Podíme na otázky ohľadom angažovania sa v politike. Jednou z dôležitých tém v politike KDH je ochrana tých najslabších – nenarodených. Ako vidíte komplexne problematiku okolo potratov? Ľudia bez vyznania vytykajú kresťanom ich postoj obrany nenarodeného dieťaťa (považujú ho len za zhluk buniek) pred ochranou živého človeka – ženy podstupujúcej interrupciu. Ako nastaviť komunikáciu tak, aby boli zrejme priority a zároveň sa nezabúdalo na situáciu žien, ak je zvlášť ťažká?

V prvom rade nevnímam problematiku potratov ako kresťanskú tému. Je to pre mňa ľudskoprávna téma v spoločnosti, ktorá viac a viac tlačí ľudské práva do ideologickej a individualistickej roviny. Najdôležitejším právom je právo na život a som presvedčený, že toto právo majú aj deti pred narodením. Zástancovia potratov tvrdia, že nenarodené dieťa ešte nie je človekom, no nevedia povedať, kedy život vzniká. Niekedy hovoria o tom, že také deti nie sú schopné samostatného života, ale to nie sú schopné ani narodené deti. Som presvedčený, že také argumenty už dnes neobstoja.

Každé tehotenstvo silno ovplyvní život ženy a pre mnohé ženy môže byť ťažké prijať ho z rôznych dôvodov, najmä ak sú v ťažkej sociálnej situácii či ak hrozí postihnutie dieťaťa. Podľa mňa je však nesprávne, ak sa spoločnosť k tomu postaví tak, že je to individuálna vec ženy a vytvára sa atmosféra odmietnutia a tlaku na ženu, aby dala súhlas k ukončeniu života svojho rozvíjajúceho sa dieťaťa.

Namiesto toho by mali dostať väčší priestor podporne aktivity pre ženy a rodiny, aby sa rozhodli dieťa prijať a mohli sa oň starať. Ak ho napriek tomu nebudú chcieť prijať, sú iné možnosti, ako sa o nechcené dieťa postarať cez zjednodušenie procesov adopcií, podporu náhradných rodín a podobne. Som presvedčený, že treba dať väčšiu aj finančnú podporu ženám i rodinám cez rodinné centrá a organizácie, ktoré im môžu podať pomocnú ruku v náročných životných situáciách. Spájajú sily občianskych aj cirkevných iniciatív a prepojiť ich na väčšiu

podporu štátu aj samospráv. Hľadať otvorené riešenia na úrovni komunít, kde budúce mamičky žijú. Aby vedeli, že pomoc je blízko. Tiež vytvárať pozitívnu atmosféru, že každé dieťa je na tento svet vítané a je potenciálnym dobrom, pre ktoré sa oplatí spojiť sily.

Do tretice by som sa na celospoločenskej úrovni snažil riešiť tému potratov širšie, v pozitívnom rámci dôstojnosti človeka a úcty ku každému životu cez opatrenia, ako sú osvetové aktivity, kampane a vzdelávanie. V roku 1999 sme v tom duchu vyhlásili Deklaráciu práv počatého dieťaťa a pokračovali sme v každoročných kampaniach, napr. Deň počatého dieťaťa (25. marca) alebo Sviečka za nenarodených. Vnímam to podobne ako scitlivovanie ľudí k životnému prostrediu a klíme. Tu sa urobilo tiež veľa zlého, zafažovanie a znečisťovanie životného prostredia od individuálnej po globálnu úroveň bolo veľmi rozšírené. Bežný človek nevnímal mnohé veci ako problém. Dlhodobou systematickou prácou sa darí toto vnímanie zmeniť a postupne opatrenia na ochranu životného prostredia presadiť aj v parlamentoch či na medzinárodnej úrovni.

Žiaľ, je to beh na veľmi dlhé trate a aj posledné dianie na Slovensku alebo v Poľsku na jeseň 2020 ukazuje, že je veľmi ťažké viesť normálnu a zmysluplnú diskusiu v tejto veci.

Na Slovensku sa v poslednej dobe stretávame s tým, že si mnohé kresťanské témy privlastňujú populistické a extrémistické skupiny, ktoré sa presadili aj v parlamente. Ako je možné, že tieto politické zoskupenia sa do parlamentu dostali a KDH nie?

Má to asi viac príčin. KDH je jediná strana, ktorá tu je od Nežnej revolúcie. Na jednej strane sa urobilo veľa dobrého, no má na sebe aj záťaž zo všetkých rokov, s tým súvisiacu nálepku a negatívne vnímanie. Ľudia si najmä v politickom boji viac zapamätajú to zlé, čo počuli, ako to dobré. A keď tu je politická strana 30 rokov, zákonite urobila aj chyby, niektorí jej predstavitelia neboli dobre vnímaní. Oprávnená kritika je namieste. Toto KDH podľa mňa nedokázalo dosť dobre reflektovať.

V slovenskej politike boli ľudia často unavení z konfliktov dvoch strán a veľká časť voličov bola náchylná voliť niečo nové, „tretiu“ stranu, ktorá vznikla a nebola zaťažovaná minulosťou. Hoci z histórie vieme, že také strany nemali dlhé trvanie, mnohí ľudia majú tendenciu nerozmýšľať o vylepšení toho, čo tu je už dlhšie, ale dať hlas niečomu novému.

Ďalšou príčinou je, že dnešná politika je marketingová a populistická, ponúka ľahké a rýchle riešenia, ktoré však nie sú reálne. KDH môže ťažko

prebíjať také strany. V posledných voľbách bolo jednou z tém kampane dostupné bývanie. Kresťanskí demokrati po dialógu s odborníkmi hovorili o výstavbe 5 000 nájomných bytov ročne. Boris Kollár sľuboval ročne 25 000 nájomných bytov, čo odborníci považovali za nereálne. Kollárova Sme rodina sa do NR SR dostala, KDH ostalo pred bránami parlamentu. Chýba nám aj kritické myslenie...

Vo voľbách vyhrávajú emócie. Verím, že KDH dokáže priniesť tiež pozitívnu emóciu, ale zároveň aj reálny program postavený na zdravom rozume a že to voliči dokážu rozlíšiť.

Vedeli by ste definovať politiku založenú na kresťanských hodnotách? Je možná spolupráca s liberálnymi stranami? Môžu stáť bok po boku kresťania a liberáli?

Som presvedčený, že spolupráca s liberálnymi stranami je možná aj potrebná. Na mnohých veciach v prospech spoločného dobra sa zhodneme a v témach, kde máme iné názory, musíme priniesť dobré argumenty a jasne presadzovať, čo je pre nás dôležité. Nebude to ľahké, ale musíme komunikovať a spolupracovať, ak chceme niečo spolu dosiahnuť a nechceme, aby naša spoločnosť bola neustále polarizovaná.

Kresťansko-demokratická politika by mala vychádzať z princípov sociálnej náuky Cirkvi, ktorými sú ľudská dôstojnosť, solidarita, subsidiarita a spoločné dobro.

V ľudskej dôstojnosti je pre mňa ukrytá dôstojnosť každého života – od počatia po prirodzenú smrť – či ide o muža alebo ženu, Európana, Afričana alebo Žida. Solidarita a spoločné dobro znamená aj to, že nemôžeme tolerovať korupciu a podporovať systémy, z ktorých profitujú bohatí a mocní na úkor chudobných ľudí s obmedzenými prostriedkami. Subsidiarita je zas úzko previazaná s úrovňou rozhodovania, rozhodnutia treba robiť čím bližšie k človeku. Ak sa riešenie, ktoré človeku pomôže, vie dosiahnuť v rodine alebo v obci, netreba, aby to riešil štát. Vyššie postavené spoločenské inštitúcie majú byť v postavení pomoci a opory pre tie na nižšom stupni.

Správny konzervativizmus je v politike veľmi potrebný, pretože konzervuje, uchováva dôležité hodnoty osvedčené časom. Z môjho pohľadu liberálne a progresívne kruhy robia chybu, keď príliš presadzujú individuálne práva. Dávajú im absolútne postavenie a vtedy sa dostávame do slepej ulice. Či sú to otázky ohľadom potratu, eutanázie alebo snahy o zadefinovanie „nových foriem manželstva alebo rodiny”.

Manželstvo ako zväzok jedného muža a jednej ženy a rodina postavená na tomto zväzku je prirodzenou inštitúciou v spoločnosti. Žiadne iné spoločenstvo nemôže mať také postavenie. Ak sa pod rúškom nediskriminácie snažia progresivisti presadiť iné druhy zväzkov na úroveň manželstva, nie je to správne. Som presvedčený, že prirodzená rodina je najlepšie prostredie pre vývoj detí a deti majú právo vyrastať v prirodzenej rodine so svojimi biologickými rodičmi.

Extrémisti oslovujú stále viac ľudí na Slovensku i v Európe. Mnohé skupiny a strany sa dokonca formálne hlásia ku kresťanstvu a oslovujú kresťanských voličov. Je možné zvrátiť tento narastajúci trend?

Verím, že áno, rozvojom kritického myslenia a ponúkaním umiernennej politickej alternatívy. Bude však dôležité, aby táto alternatíva postavená na štandardných politických stranách ako zástupcov občanov dokázala znovu získať dôveru ľudí. S tým súvisia aj vyššie spomenuté skutočnosti. Som presvedčený, že moderné liberálne a progresívne strany majú tiež svoj podiel na raste extrémizmu. Ak by nepresadzovali manželstvá rovnakého pohlavia a nové tzv. lgbt práva tak, ako sa to deje, extrémisti by nemali u kresťanských voličov taký úspech. Ak však ľudia cítia ohrozenie prirodzeného poriadku a nevidia možnosti obrátiť ho štandardnými cestami a politikmi, potom budú počúvať tých, ktorí kričia a chcú priniesť riešenia neštandardným spôsobom, teda extrémistov.

Preto riešenie vidím v návrate k politike zdravého rozumu a zdravého konzervativizmu. Kritické myslenie je možné rozvíjať aj v škole, no i v mimoškolskom prostre-

.....

**Správny
konzervativizmus
je v politike
veľmi
potrebný,
pretože
konzervuje,
uchováva
dôležité
hodnoty
osvedčené
časom.**

.....

dí. Napríklad v Nemecku sa programom kritického myslenia a politického (u nás by sme skôr povedali občianskeho) vzdelávania venuje celá škála aktérov – od štátnych a cirkevných inštitúcií po združenia, mimovládne organizácie a politické nadácie. Štát takéto programy u nich dotuje, lebo vie, že sú dôležité.

Dlhodobu sa venujete mládeži. Je známe, že nespokojní mladí ľudia často končia v rôznych nebezpečných skupinách. Či už ide o vandalizmus, rôzne kriminálne aktivity až po terorizmus. Čo by bolo potrebné robiť, aby sa mladí ľudia neupínali k nebezpečným ideám a nesprávnym životným postojom?

Na mladých ľudí sa často zabúda a viem z vlastnej skúsenosti práce v eRku, že oblasť práce s mládežou je v našej spoločnosti veľmi poddimenzovaná. Myslím najmä na združenia, pracujúce s deťmi a mladými. Prostredie seberočných, v ktorom sa môžu socializovať a cítiť sa „doma“ pod vedením skúsenejších dobrovoľníkov, je obrovský vklad do ich životov. Tu sa vytvára ich schopnosť počúvať, spolupracovať, konfrontovať svoje názory pozitívnym spôsobom. Je to skvelá alternatíva k pochybným partiám, ktorým sa nevyhnú negatívne javy ako užívanie alkoholu či prvé skúsenosti s drogami. Mám pocit, akoby sme si túto prácu nevážili a prehliadali ju. Počas komunistickej totality si strana a vláda dala na organizovanej práci s mládežou záležať. Po rozpade monopolu Pioniera a Socialistického zväzu mládeže vznikli nové združenia, tie ponúkajú mladým rozvoj ich zručností, neformálne vzdelávanie, hodnotovú formáciu a zapojenie sa do rôznych typov dobrovoľníckej služby v spoločnosti. Zažil som na vlastnej koži, ako sme museli neustále presviedčať kompetentných o zmysluplnosti činností detských a mládežníckych združení a bojovať o ich základnú podporu. Keby som bol ministrom školstva, dal by som im väčšie dotácie na činnosť a mal by som od nich aj väčšie očakávania. V časoch, keď veľa mladých inšpirujú extrémisti, by som ich prizval ako partnerov za okrúhly stôl a snažil sa počúvať ich pozitívne návrhy pre mladých i na lepšie fungovanie spoločnosti. No nie len raz, prizýval by som ich pravidelne ako dôležitých aktérov k tvorbe vízií pre našu krajinu.

Mladí ľudia sú kritickí, hľadajú svoju vlastnú cestu a často sú nedôverčiví voči dospelým autoritám. Napriek tomu sa musíme o ich dôveru usilovať a snažiť sa ich sprevádzať. Ak sú ponechaní sami na seba, ulicu či internet, môžu tu nájsť cestu k činnostiam, negatívnym pre nich aj pre spoločnosť. Preto je dôležité podporovať hnutia, ako je aj eRko, ktoré sa

venujú mladým, vedú ich k pozitívnym postojom a angažovanosti pre spoločné dobro. Získať a udržať si dôveru mladej generácie, vybudovať dôveru k autoritám a inštitúciám považujem za jednu z kľúčových úloh do budúcnosti.

Za komunizmu ste budovali podzemnú Cirkev, pracovali s mládežou a neskôr pokračovali v týchto aktivitách. V Európe sa ku kresťanstvu, k Cirkvi hlási stále menej ľudí. Čím to je? Nevážia si dnes ľudia možnosť slobodne sa hlásiť k viere? Alebo je to tým, že sa kresťanstvo neposunulo v dobe, a tak ľudia nevedia aplikovať jeho zásady na súčasné dianie?

Otázka je aj, k akému obrazu či vnímaniu kresťanstva sa ľudia hlásia alebo nehlásia. Možno nám chýbajú vzory, ktoré dokážu kresťanské hodnoty komunikovať jazykom súčasnosti a sú atraktívne, potrebujeme viac influencerov, oslovujúcich svoje okolie. V posledných rokoch prechádzame veľkými zmenami, a to sa týka aj vnímania kresťanstva a jeho vplyvu na spoločnosť. Vnímam veľký individualizmus a snahu o oddelenie toho, čo žijeme súkromne od verejného rozmeru kresťanstva a našej viery. Akoby trendom bolo: náboženstvo je súkromná záležitosť, ktorú môžeš žiť doma, ale nechod's ňou na verejnosť – do parlamentu... Aj nedávno sme zažili hejtovacie kampane v tomto duchu.

Je tu teda vonkajší tlak proti prihláseniu sa za kresťana verejne, nie je to niekedy ľahké. Trochu mi to pripomína časy komunistickej totality. Individualizmus prispieva aj k tomu, že veriaci sú viac kritickí k vlastným, majú väčšie nároky na svojich lídrov a nie vždy sa chcú s nimi identifikovať. Ján Pavol II. v roku 1995 v Nitre varoval mladých pred materializmom a indiferentizmom.

Myslím si, že aplikácia kresťanstva na súčasnú dobu je veľký oriešok. Na druhej strane je to aj príležitosť, aby sme si uvedomili, že ak sa ako kresťania budeme rozdeľovať a nedokážeme nájsť spoluprácu a aj spoločnú reprezentáciu v politike, bude náš hlas už len slabší.

.....

Mladí ľudia sú kritickí, hľadajú svoju vlastnú cestu a často sú nedôverčiví voči dospelým autoritám.

.....

Ako vidíte rok 2030 alebo aj vzdialenejšiu budúcnosť v roku 2050? Akú máte vízu pre Slovensko v oblastiach, na ktorých vám záleží?

Bol by som rád, keby sme ako kresťania naplňali úlohu či víziu z evanjelia: aby sme boli soľou a svetlom. To neznamená nevyhnutne väčšinový vplyv, ale konzerváciu a pripomínanie určitých dôležitých hodnôt a postojov a tiež riešenie tém, ktoré sme zanedbali. Za také považujem sociálne programy – zasadenie sa za chudobných a vylúčených ľudí na okraji spoločnosti, vylúčenie korupcie z našich životov, vedomé obmedzenie spotreby a konzumu a rešpekt k nášmu spoločnému domovu.

Každý má právo na dôstojný život, chcel by som vidieť, ako k tomuto univerzálnemu právu všetci prispievajú. Najmä ľudia na okraji spoločnosti by mali cítiť, že komunitám v ich okolí na nich záleží. Korupcia a nespravodlivé konanie k druhým by malo byť vo vedomí ľudí vytlačené za čiaru akceptovateľného konania – výchovou od malička aj praxou v každodennom živote. Verím, že sa nám podarí rozšíriť rôzne iniciatívy zdieľanej ekonomiky a že ľudia nebudú mať ako hlavný ideál rast svojho vlastného majetku, ale radšej solidárny dobrý život s naplnením svojich základných potrieb. Materiálnych aj duchovných s rešpektovaním životného prostredia a priestoru, v ktorom žijeme. Tie sa môžu stať našimi spoločnými zdieľanými hodnotami a náš prístup k nim sa posunie od vlastníckeho k pozícii dobrých správcov.

To je aj moja vízia pre Dobrú novinu, aby rástla jednak cez ľudí, ktorí sa budú do nej viac a viac zapájať a tiež cez pomoc, ktorú bude môcť zrealizovať. Nech rastie do času aj do svojho záberu aj s podobnými iniciatívami, kým sa nevyrovnejú stále veľké rozdiely v životnej úrovni ľudí u nás a v rozvojových krajinách. Bolo by krásne, keby do roku 2050 naplnila svoje poslanie.

V tomto duchu by som rád videl rastúcu úlohu dobrovoľníctva v spoločnosti, aby sa stalo normálnym, že popri svojej práci a osobných záľubách sa zapájame do rôznych dobrovoľníckych aktivít a združení, ktoré menia našu spoločnosť na lepšiu. Na takú spoločnosť budeme môcť byť spoločne hrdí.

Budeme mať čo do činenia aj s kultúrnymi konfliktmi. Tam by som kresťanov rád videl pevných vo svojich názoroch a v obhajobe hodnôt overených históriou – ako ľudí, ktorých bude viac počuť a zároveň budú schopní konštruktívneho dialógu s ľuďmi, čo „naše“ hodnoty nezdieľajú. Chcel by som vidieť nekonfrontačný spôsob presadzovania politických vízií s úctou k svojim oponentom a ich voličom.

To všetko bude možné, ak prekonáme vlastnú uzavretosť a nájdeme odvahu k dialógu, keď príde do zodpovedných pozícií riadenia spoločnosti nová generácia ľudí z praxe, ktorá bude politiku oveľa viac chápať a aj realizovať ako službu pre spoločné dobro.

Aj ja som kedysi fungoval tak, že som predložil Bohu svoje plány a čakal som, že sa naplnia. Dnes viem, že to funguje opačne – mám prosieť Boha, aby mi odkryl svoje plány a moje miesto v nich.

Ján Košturiak

pochádza z Varína a svoju mladosť prežil v Žiline a okolí. Po skončení Vysokej školy dopravnej v Žiline v odbore strojárskaja technológia pokračoval na doktorskom štúdiu, neskôr sa stal docentom a v roku 1997 profesorom. Vyučoval na viacerých slovenských univerzitách, v Poľsku, Rakúsku a v Nemecku v Ulme, kde sa spoznal s pátrom Anselmom Grünom. V roku 1999 inicioval založenie Fraunhofer IPA Slovakia s prepojením na Fraunhofer Gesellschaft, najväčšou spoločnosťou pre aplikovaný výskum a technické inovácie v Európe. V roku 2008 založil českú pobočku IPA a Podnikateľskú univerzitu, ktorá vzdeláva manažérov, lídrov a podnikateľov. Od roku 2014 spolupracuje s organizáciou Dobrý Pastier, neskôr inicioval založenie Akadémie Dobrého Pastiera, ktorá prepája podnikateľov, pomáha im byť užitočnými, inovovať podnikanie a zlepšovať život sebe aj iným. V roku 2020 s viacerými slovenskými podnikateľmi založil inovačnú sieť Inovato.

Narodenie, celú mladosť a ranú dospelosť ste prežili v totalite. Ako si spomínate na obdobie detstva a mladosti? Aké udalosti formovali váš život?

Spomínam si na veľa vecí z detstva, na veľkú rodinu, hry, detský život, ktorý sa odohrával v prírode a na ulici, vyrábali sme si praky, vozíky zo starých kočíkov, stavali rôzne bunkre a plesá v potokoch. Už ako deti sme sa naučili pracovať s rôznymi nástrojmi. V televízii nebolo nič zaujímavé, internet neexistoval, ako starší sme počúvali pesničky v Rádiu Luxemburg a večer Hlas Ameriky alebo Slobodnú Európu. Cítili sme určitú schizofréniu, že niečo iné sa hovorilo a žilo doma a iné v škole a v práci. Koncom šesťdesiatych rokov som bol na prvom svätom prijímaní. Keď nás však obsadili Rusi (tie dni si pamätám veľmi detailne), nemohol som chodiť na náboženstvo, lebo moja mama bola učiteľka. Nerozumel som tomu. V škole do nás hustili tiež veľa politiky, videl som rôznych šplhúňov, ktorí išli hore len preto, že mali červené preukazy. V určitom veku som si začal uvedomovať, že som sa narodil do väzenia, z ktorého sa dá ísť do zahraničia, len keď človek preukáže vhodné správanie a lojalitu s komunistami. Nebolo to nič dobré a nerozumiem ľuďom, ktorí dnes spomínajú na komunizmus a velebia ruskú politiku. Spomínam si, že keď som mal desať rokov, otec mi priniesol desať plechoviek Coca Coly. Kúpil ich u môjho birmovného otca pod pultom a dodnes si spomínam tú chvíľu, keď sme tento pre nás úžasný americký nápoj ochutnávali. Nevedeli sme plechovku otvoriť a postriekali sme aj plafón v miestnosti. Všetko ruské bolo vtedy zlé a všetko americké sme obdivovali.

Mnohí mladí ľudia v súčasnosti nevedia, čo majú študovať. Vysoká škola sa dnes berie ako samozrejmosť. Vo vašich časoch to ale úplne samozrejmé nebolo. Čo vás viedlo k výberu štúdia strojárskych technológií?

Môj krstný otec Jozef pracoval v ZŤS Martin a bol jediný z rodiny, ktorý chodieval na západ. Posielal nám pohľadnice z rôznych krajín, kde bol vyberač a nakupovať technológie. Myslel som si, že by bolo fajn mať takú prácu, nebol to teda žiaden romantický sen o strojárstve. Zo strednej školy som mal veľmi dobrý základ matematiky a na vysokej ma to úplne chytilo. Miloval som predmety, kde sa počítali diferenciálne rovnice – pružnosť, pevnosť a mechanika. Chcel som byť konštruktérom, čo sa mi aj splnilo, a začínal som ako konštruktér ložiskových uložení vo firme ZVL.

Na vysokej škole som skončil s červeným diplomom a dekan mi neskôr ponúkol miesto asistenta a doktorandské štúdium. Zároveň mi ponúkol možnosť študijného pobytu v západnom Nemecku. Potreboval som pozýva-

cí list z nejakého výskumného pracoviska. V knižnici bolo zopár kníh a časopisov zo západného Nemecka a často tam publikoval profesor Warnecke. Našiel som si adresu jeho pracoviska – Fraunhofer IPA Stuttgart a napísal som mu na písacom stroji list. O pár týždňov mi prišlo pozvanie na výskumný pobyt, nemecká agentúra DAAD mi pridela štípendium a náš dekan mi povybavoval schválenia od rôznych komunistických organizácií, že môžem vycestovať. S profesorom Warneckem som potom spolupracoval ďalších 20 rokov a založili sme aj našu firmu.

Školstvo vás zaujalo, lebo ste nakoniec pokračovali ďalej. Od roku 1997 ste vysokoškolským profesorom, avšak nezostali ste na akademickej dráhe. Prečo ste zmenili svoje smerovanie? Veľa rokov ste investovali do štúdia, písania článkov a akademickej práce, avšak neskôr ste išli iným smerom. Čo bolo tým impulzom?

Profesorskú prácu som obhajoval, keď som mal 34 rokov, a bolo to pomerne jednoduché. Vďaka pobytu v Nemecku, neskôr aj na univerzite vo Viedni, som mal na západe vydanú knihu a pomerne veľa článkov v dosť významných časopisoch a prekračoval som aj ostatné kritériá. Mám pocit, že si vtedy na univerzite zo mňa urobili pokusného králika, či mi to prejde. Trvalo to vyše roka, ale prešlo. Ja som články nepísal preto, aby som zbieral body, mňa to vždy bavilo. Študoval som, ale hlavne som vyvíjal rôzne praktické veci pre podniky a viac ma bavilo podnikanie. Hneď, ako to bolo možné, som si založil v roku 1990 živnosť a začal som podnikať. Nechcel som zostať na univerzite, sedávať v komisiách a mudrovať. Bolo tam aj veľa intríg a závisti. Dnes vidím, ako zdegenerovali mnohí ľudia, čo tam zostali, a som rád, že som z toho prostredia odišiel. Odišiel som preto, lebo som chcel byť slobodný a ísť svojou vlastnou cestou.

Ktoré udalosti vo vašom živote by mohli dostať názov „životný míľnik“? Myslím tým udalosti, ktoré vo vašom živote niečo zmenili alebo ho nasmerovali inak, prípadne niečo nové do života priniesli.

Jeden míľnik som práve spomenul – list profesorovi Warneckemu. Potom boli ďalšie. Stretol som na konferencii profesora z Ulmu a ten mi ponúkol, že môžem u nich učiť. Učil som tam vyše 20 rokov. Na IPA Stuttgart som stretol kolegu, ktorý z dizertačnej práce vymyslel simulačný systém a založil firmu – rozbehli sme spolu dva zaujímavé biznisy. Na IPA Stuttgart prišiel aj nápad založiť našu firmu IPA Slovakia. Bol to ďalší míľnik, ktorý zmenil môj život – budoval som firmu, spoznal množstvo zaujímavých ľudí a veľa som sa naučil. Pomáhal som bohatým, aby boli ešte bohatší a potom

.....

**Nemyslím si,
že vyspelosť
spoločnosti
sa meria
počtom
vyrobených
automobilov,
počítačov
alebo
výškou HDP.**

.....

som stretol kňaza Vladka Masláka a on mi ukázal úplne inú cestu. Odvtedy môžem robiť na najlepšom projekte svojho života – Dobrom Pastierovi.

Vo svojej profesijnej kariére ste sa v minulosti zaoberali zošthľovaním firiem. Ako vidíte dnes toto obdobie?

Pojem štíhla výroba alebo štíhly podnik pochádza z firmy Toyota a znamená hlavne plynulý tok hodnoty k zákazníkovi. Keď som navštívil prvýkrát túto firmu v Japonsku, bol som prekvapený, že napríklad v pomocných a režijných činnostiach tam bolo oveľa viac ľudí ako u nás – prioritou nebola redukcia ľudí, ale plynulý tok. Faktom je, že sprievodným javom plynulého toku môže byť aj redukcia zásob, automatizácia a znižovanie počtu ľudí vo výrobe. Začal som si to uvedomovať aj ja. Mám pocit, že naša spoločnosť sa delí na tri skupiny ľudí: tých, čo vlastnia moderné technológie a sú extrémne bohatí, tých, čo pre nich pracujú, a tých, ktorí sa stávajú nepotrebnými, lebo nemajú dostatočné vzdelanie a schopnosti. V minulosti ma zaujímala tá prvá skupina ľudí, dnes ma zaujíma tá tretia – „nepotrební“ ľudia na okraji spoločnosti, osamelí, chorí a starí. Nemyslím si, že vyspelosť spoločnosti sa meria počtom vyrobených automobilov, počítačov alebo výškou HDP. Myslím si, že by sme mali budovať spoločnosť pre obyčajných ľudí, aby sme mali stabilné rodiny, aby deti nemuseli byť v detských domovoch, niektorí otcovia a matky bez strechy nad hlavou a aby starí ľudia nezmierali opustení v útlkoch a starobincoch. Ako dnes vidím toto obdobie? Ako súčasť mojej cesty a dozrievania. Nové technológie sú dobré, veď oslobodzujú človeka od rutinej a ťažkej práce. Potrebujeme len zmeniť to, aby sme ich nevyužívali na zotročovanie ľudí, ale pre ich dôstojnejší a kvalitnejší život.

Svoj profesijný pracovný čas venujete vzdelávaniu riaditeľov, manažérov firiem, majstrov výroby. Veľakrát idete priamo na pracovisko alebo do firmy a pomáhate ľuďom na mieste nastaviť veci a zlepšiť sa. Aké